

Stanovisko MZ ČR – postup poskytovatelů lůžkové zdravotní péče při propouštění pacientů závislých na další péči

Ve věci podmínek propouštění pacientů závislých na další péči z lůžkových zdravotnických zařízení vydává Ministerstvo zdravotnictví následující stanovisko.

Podle § 47 odst. 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o zdravotních službách“), platí: *Pokud není pacient vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopen obejít se bez pomoci další osoby, může být propuštěn z jednodenní nebo lůžkové péče až po předchozím včasném vyznění osoby, která tuto péči zajistí. Má-li být propuštěn pacient, u něhož není zajištěna další péče, poskytovatel o tom včas informuje obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle adresy místa trvalého pobytu pacienta, a má-li pacient trvalý pobyt na území hlavního města Prahy, informuje Magistrát hlavního města Prahy; obdobně postupuje u nezletilých pacientů se závažnou sociální problematikou v rodině.*

Podle § 52 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění (dále také jen „zákon o sociálních službách“), *se ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče poskytují pobytové sociální služby osobám, které již nevyžadují lůžkovou péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení lůžkové péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb.*

A dále podle § 92 písm. c) zákona o sociálních službách *obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě oznámení poskytovatele zdravotních služeb zjišťuje, zda je nezbytné poskytnout osobě umístěné ve zdravotnickém zařízení služby sociální péče a zprostředkovává možnost jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sděluje neprodleně tuto skutečnost poskytovateli zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení je osoba umístěna.*

Ministerstvo zdravotnictví souhlasí s názorem krajského úřadu, že výklad zejména ustanovení § 47 odst. 2 zákona o zdravotních službách nelze chápat pouze prostým jazykovým výkladem dané právní normy tak, že postačí pouze předat informaci obci s rozšířenou působností a tím jsou povinnosti poskytovatele zdravotních služeb splněny, aniž by byly vzaty v úvahu další výkladové metody, zejména pak výklad **smyslem a účelem daného ustanovení**. Smyslem citovaného ustanovení je dle názoru ministerstva veřejný zájem na ochraně zdraví pacientů, kteří sice již nevyžadují zdravotní služby (zdravotní péči) v lůžkovém zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb, ale jejich zdravotní stav jim zjevně neumožňuje obejít se bez pomoci další osoby, která mu zajistí určité (zpravidla sociální) služby, jichž sám není schopen. Jedná se přitom o pacienty, kteří budou zpravidla odkázáni na soustavnou péči, nikoliv péči nahodilou či příležitostnou. Z tohoto důvodu stanovil

zákonodárce podmínku propuštění pacienta z jednodenní nebo lůžkové péče až po vyrozumění osoby, která tuto péči zajistí. Tuto podmínku vyjádřenou ve větě první ustanovení § 47 odst. 2 zákona o zdravotních službách je třeba vztahovat i k větě následující, která vyrozumění nevztahuje k další osobě (typicky osobě blízké pacientovi), ale k orgánu obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu pacienta. Poskytovatel zdravotních služeb tak musí před propuštěním

1) **vyrozumět fyzickou osobou, a není-li jí, identifikovat příslušný orgán obce a vyrozumět jej** (v obou případech tak musí učinit poskytovatel zdravotních služeb **včas**, tj. s dostatečným předstihem potřebným k zajištění návazné péče; podle povahy věci potřeba dostatečné včasnosti přímo roste v případě nejistoty ohledně dalšího zajištění návazné péče),

2) **zjistit před propuštěním pacienta, zda je zde naplněn předpoklad zajištění návazné péče.**

Nejsou-li obě podmínky naplněny, nemůže poskytovatel zdravotních služeb pacienta propustit, ledaže by pacient na ukončení hospitalizace trval, podepsal za tímto účelem po předchozím řádném poučení tzv. revers a nebyly by zde zákonné důvody pro hospitalizaci pacienta i bez jeho souhlasu (včetně s tím spojené oznamovací povinnosti k soudu a následného detenčního řízení) nebo ledaže by sám zprostředkoval zajištění sociálních služeb u poskytovatele sociálních služeb, který je k těmto službám oprávněn, což však není povinnost poskytovatele zdravotních služeb.

Splnění obou podmínek uvedených výše by měl poskytovatel zdravotních služeb ve svém vlastním zájmu dokladovat záznamem nebo např. vytištěným potvrzujícím emailem apod. ve zdravotnické dokumentaci pacienta.

Ministerstvo zdravotnictví si je nicméně vědomo,

že odpovědnost za zajištění sociálních služeb (péče) o osoby, které jsou závislé na další péči, není jen na straně poskytovatelů zdravotních služeb, ale i či spíše především na straně obcí, resp. jejich orgánů,

že případně neuspokojivě řešená dostupnost poskytovatele a zařízení sociálních služeb může způsobit nelégální činnost neregistrovaných subjektů těžících z lidského zoufalství,

že problém péče o tyto osoby má nepochybně i aspekt finanční na straně poskytovatelů zdravotních služeb (potřeba nasmlouvání sociálních lůžek se zdravotní pojišťovnou).

Mgr. Jan Bačina v. r.
ředitel odboru právního

Stanovisko č.j. MZDR 7029/2015-2/PRO ze dne 2. 7. 2015 vychází z platné právní úpravy ke dni 2. 7. 2015 (aktualizováno ke dni 30. 11. 2018)

